

ארגון לדו"ח מבקר המדינה 56א

אשית « חדשות הארגון » הודעות חשובות « תגובת הארגון לדו"ח מבקר המדינה 56א »

לכבוד

מר עוזי ברלינסקי, המפקח הכללי

משרד ראש הממשלה

אגף בכיר-ביקורת המדינה וביקורת פנימית

ירושלים

נכבדי,

7 באוגוסט,
סימוכין : מנכ"ן

הנדון: דו"ח חדש מספר 56א' של מבקר המדינה

בשם ארגון נכי צה"ל, הנני מתכבד להעביר לעיונך את התייחסות ארגון נכי צה"ל לדו"ח חדש מספר 56א' של מבי המדינה, המתייחס לארגון נכי צה"ל.

בהתאם לבקשתך איננו מצרפים את התגובות הקודמות שהוגשו למבקר המדינה, והתמקדותנו במכתב התייחסו בפעולות שבוצעו ומבוצעות לשם שיפור הנקודות שהועלו בדו"ח.

טרם התייחסות ספציפית לכל עניין נבקש לשוב ולהזכיר כי ארגון נכי צה"ל הוא גוף גדול וחשוב המשרת עשרות צה"ל בכל יום, בתחומים רבים ומגוונים, החל מטיפול בבעיות פרט בפריסה ארצית, עבור דרך הפעלת שלושה בת מרכזי שיקום, ספורט וחברה, וכלה בייצוג נכים מול משרד הביטחון ובשינוי הוראות חקיקה לשמירת זכויותיהם צה"ל ושיפורו. תקציבו של ארגון נכי צה"ל הוא כ- 80 מיליון ₪ לשנה והארגון מעסיק למעלה מ- 350 עובדים. בגוף מסדר גודל זה יהיו לעיתים נקודות הדורשות שיפור, אולם אנו סבורים כי ככלל מבוצעת בארגון נכי צה"ל ע קודש, תוך שמירה קפדנית על הוראות החוק ורוחו, ותוך הפעלת כללי מנהל תקינים.

כפי שיובהר להלן, עוד במהלך הביקורת וכן מיד עם קבלת הערות הביקורת, החל ארגון נכי צה"ל בטיפול בנושאים שהועלו בדו"ח ואנו תקווה כי במהלך החודשים הקרובים יושלם הטיפול בכל הנושאים.

כללי

ארגון נכי צה"ל, אשר הוכרז בחוק כארגון היציג של כ- 50,000 נכי צה"ל בישראל, חרת על דגלו את הדאגה לחב בין מטרתיו את ארגון ושיפור התנאים הכלכליים, הרפואיים, החברתיים, התרבותיים והרוחניים של חבריו. הא את הנכים במסגרת הליך השיקום הקשה אותו הם עוברים ומשמש להם משענת בשעתם הקשה. בנוסף, מהווה ה מכוונת לנכים אל עבר חיי עבודה ויצירה כחלק מהתמודדותם עם מגבלותיהם הגופניות והתערותם מחדש בחיי ה לצורך הגשמת מטרתיו, מפעיל הארגון שלושה בתי לוחם ברחבי הארץ. בתי הלוחם הינם מרכזי ספורט, שיקום ו המותאמים במיוחד לנכים ומשמשים גם את משפחותיהם, השותפות עימם בחוויית הפציעה הקשה. בנוסף על בח הפעילים בתל-אביב, ירושלים וחיפה מצויים שני בתי לוחם בשלבי תכנון והקמה בבאר שבע ובאשדוד. בבתי הלוח מתקיימת פעילות תרבותית, לצד פעילות שיקומית (פיזיותרפיה, הידרותרפיה, טיפולים לנכים קשים, התעמלות לנכים ועוד). הקו המנחה את הפעילות הוא התייחסות למשפחת הנכה כמכלול (שמרטפיה לילדים, חוג לבני הזוג לנכה).

עוד מפעיל הארגון בית הארחה ומרכז נופש לנכי צה"ל, בתחומי העיר נהריה, הנקרא בית קיי. בית הארחה זה הינו מסוגו בארץ, מכיוון שהוא מותאם לצרכי הנכים בכלל והמשותקים בפרט.

לצורך הפעילות השוטפת של הארגון ולנוחיות החברים, מפעיל הארגון משרדים בחמישה מחוזות בפריסה ארצית אביב והמרכז, חיפה והצפון, ירושלים, השפלה ובאר שבע והדרום. במשרדים אלו מוענקים שירותי טיפול בפרט, י באשר לזכויות, טיפול מול משרד הביטחון ועוד.

כל מוסדות הארגון – בתי הלוחם, בית קיי וחמשת המחוזות – מנוהלים ע"י מרכז הארגון, הממוקם בבית הלוחם אביב.

ארגון נכי צה"ל מקדיש התייחסות מיוחדת לספורט הנכים, ושם של נכי צה"ל הספורטאים שזכו למדליות רבות בינלאומית באולימפיאדות ובתחרויות בינלאומיות רבות בענפי הספורט השונים. ידוע בארץ ובכל העולם. ספורט:

מהווים דוגמא אישית לכלל נכי צה"ל בהתגברות הנפש על החומר והגוף. ספורט זה, לצד היותו שיקום גופני מהוו שיקום נפשי ורוחני ומחזיר לנכים ומשפר את בטחונם העצמי ותחושת ההישג. הארגון מקדם גם את הספורט הענ רק התחרותי, ומקיים עשרות קבוצות בענפי הספורט השונים (כדורסל, טניס, טניס שולחן, קט רגל, כדורעף, בדמ ועוד) המתחרים במסגרת בתי הלוחם ובליגות השונות. הארגון יוזם מפעלים ייחודיים לחבריו, ובמסגרת זו ערך עבור חבריו ביטוח חיים וביטוח סיעודי ייחודי ומתעתד י ביטוח רפואי המותאם לצרכי נכי צה"ל ובני משפחותיהם. הארגון מפעיל מערך שלם של הטבות לחבריו, ובכללם, קרן הלוואות לעזרה הדדית, משלחות לחו"ל, מלגות לימוד יצירה וספורט, אירוח נכים באילת, מועדון חבר צרכנות ועוד. לארגון קשרי גומלין הדוקים עם צה"ל, והוא מעמיד את בתי הלוחם לרשות אכ"א נפגעים בפעילויותיו השונות, וו לעיתים קרובות השתלמויות של קציני וקצינות הנפגעים. כמו כן, העמיד הארגון לרשות פיקוד העורף את בתי הל כמרכזי פינוי המוניים למקרה הצורך, חס וחלילה. הארגון מאמין בשילוב נכי צה"ל בקהילה ומגלה מעורבות רבה בחיי החברה בישראל. ילדי הצפון, בעת התקפות ו על ישראל, ילדי יש"ע וילדי שדרות התארחו כולם בבתי הלוחם, והארגון הכין עבורם פעילויות חוויתיות מיוחדות ארגון נכי צה"ל היה הראשון שאימץ את נכי צד"ל אל שורותיו, וזכה להכרת תודה על כך מכל גווי הקשת הפולי ו החברתית, ובראשם יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה. בנוסף, הארגון אימץ לבתי הלוחם נפגעי טרור קשים, המסתייעים בשירותים הייחודיים הניתנים בבתי הלוחם. בימים אלו נבדקת האפשרות לשלב בבתי הלוחם החדשים שיוקמו בבאר שבע ובאשדוד גופים אחרים, כדוגמת נכ לאומי, איל"ן, אק"ם ועוד.

המסגרת הנורמטיבית לפעילות הארגון

כבר בפתח הדברים יש להבהיר באופן חד משמעי כי ארגון נכי צה"ל אינו גוף ציבורי אלא גוף פרטי, אשר נשלט עי המשפט הפרטי בלבד. הארגון הוא גוף וולונטרי, שכן לכל נכה צה"ל הזכות שלא להיות חבר בו, וקבלת זכויות הנו ממשד הביטחון אינה תלויה בחברות בארגון. האמור אף עוגן בשורת פסקי דין. הכרזתו של ארגון נכי צה"ל כגוף ציבורי לצרכי חוק הגנת הפרטיות נבעה מהצורך לקבל ממשד הביטחון את רשי הנכים ופרטיהם על מנת להעניק להם שירותים.

לצד האמור חשוב להדגיש כי ארגון נכי צה"ל בכל פעולותיו מפעיל שקיפות, שוויוניות, תום לב וסבירות.

מכרזים לענייני רכש

יובהר כי ארגון נכי צה"ל אינו כפוף לחוק חובת המכרזים והוא קיבל על עצמו באופן וולונטרי ומתוך אמונה בצור בשקיפות, שיוויון והגינות, נוהל הזמנה להציע הצעות. נוהל זה מפורט וברור ומופעל בכל גופי העמותה, לרבות בב הלוחם. הנוהל כולל פירוט וקביעת רמות מחירים להזמנות שונות. הנוהל מקביל למעשה להוראות המכרזים ולדו השקיפות שבו, אולם הוא עדיין מהווה נוהל וולונטרי, הכפוף להחלטות המוסדות המוסמכים.

ארגון נכי צה"ל מוחה על הקביעה כי "מרבית ההתקשרויות שעורך הארגון עם ספקים ... נעשות ללא קבלת הצעות מחיר וללא קיום הליך תחרותי". זכר קביעה כאמור לא בא בטיטת ממצאי הביקורת, שנערכה בפירוט ובאריכות. שם נאמר "לעיתים מתקשר הארגון עם ספקים ללא קבלת הצעות מחיר וללא מכרז..." (ראה עמוד 9 סעיף 4) (ההדגשות אינן במקור) וההבדל הוא רב.

בהקשר זה ולאור חשיבות הנושא רואה הארגון מקום לשוב ולהבהיר כי רק במקרים בודדים ומוגבלים, ובאישור לא קויים הנוהל הוולונטרי במלואו, וזאת מסיבות של דחיפות. במקביל לכל האמור, ולאור התייחסות הביקורת לנושא, יערך עדכון של הנוהל ווידוא הטמעתו. עדכון הנוהל יבוצ במסגרת עדכון כל נהלי הארגון במהלך המחצית הראשונה של שנת 2006.

משרד ראש הממשלה
אגף בכיר
לביקורת המדינה
והביקורת הפנימית

תגובות המבוקרים

משרד הביטחון

14. למרות הקשיים האוביקטיביים בהשמת נכים בעבודה, הושמו בשלוש וחצי השנים האחרונות 291 נכים בעבו נתוני חודש יולי 2005 ממתנים להשמה בעבודה 131 נכים. במהלך שלוש וחצי השנים האחרונות נמנעו מאות פיטורים של נכים. אחת הדרכים לשילוב נכי צה"ל בעבודה, היא על ידי מתן תמריץ כספי לנכים. עשרות נכים נהנים מתמריץ זה. כמ נבחת האפשרות לתמרץ מעסיקים הקולטים נכי צה"ל בעבודה. ננקטות פעולות להגברת המודעות והטמעת החובה להעסקת נכי צה"ל בקרב ספקי אגף השיקום.

ארגון נכי צה"ל

1. ארגון נכי צה"ל מצוי בימים אלו בהליך של עדכון תקנון הארגון. על סדר היום של הוועידה הארצית הקרובה ע בחודשים נובמבר-דצמבר 2005, ימצא סעיף תיקוני תקנון. הוועידה תדון בהצעות לתיקון שיגובשו עד לאותו מוע עדכון התקנון תתמקד בהרחבת ההוראות המצויות בתקנון הנוגעות לתחומים הבאים: הגדרת תפקידים; הגדרת פורמליות; הבהרה והרחבה של דרכי כינוס, דיון והצבעה בגופי העמותה השונים. בארגון נכי צה"ל קיימים נהלים המסדירים את כל פעילות העמותה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2006, יי הנהלים הפנימיים בארגון, על פי תיקוני התקנון, שיתקבלו בוועידה הארצית הקרובה. עד להתכנסותה של הוועידה הארצית של קרן נכי צה"ל שתתקיים בחודשים נובמבר-דצמבר 2005, יגובשו מספר דחופים לתקנון הקרן. במקביל, ובמהלך המחצית הראשונה של שנת 2006, תוכן הצעת תקנון חדש ומעודכן, הכוי התייחסות לקשרי הגומלין עם הארגון, פעילות בחו"ל מול אגודות ידידים, ניהול כספים, אמצעי פיקוח ובקרה, וו מוסדות ופעילות שוטפת. ארגון נכי צה"ל אינו כפוף לחוק חובת המכרזים, והוא קיבל על עצמו באופן וולונטרי ומתוך אמונה בצורך בשקיפ שיוויון והגינות, נוהל הזמנה להציע הצעות. נוהל זה מפורט וברור ומופעל בכל גופי העמותה, לרבות בבתי הלוחם. כולל פירוט וקביעת רמות מחירים להזמנות שונות.

2. מינוי נושאי המשרה הבכירים בארגון ובמוסדותיו מבוצע בהליך מסודר של הזמנה להציע הצעות. חלק ניכר מו הבכירים בארגון הם תפקידים הדורשים מיומנות מיוחדת ומהווים משרות אמון, וככאלו, ואף לפי החוק, פטורין מכרז/הליך הזמנה להציע הצעות. התפקידים הם: מנכ"ל הארגון ועוזרי יו"ר הארגון בתחומי רווחה, שיקום וזכו דירקטוריון העמותה סוברני לקבל החלטות בנושא נושאי משרה, לרבות בכל הקיצור לדרכי מינויים. לאחר תיקון התקנון בוועידה הארצית הקרובה בחודשים נובמבר-דצמבר 2005, תגובש הצעת החלטה לוועד האו קביעת מדיניות למינוי בעלי התפקידים.

4. ארגון נכי צה"ל פועל בהתאם לתוכניות עבודה שנתיות ורב שנתיות, הנערכות ומוגשות במסגרת גיבוש התקצינו מוסד ממוסדות הארגון. לקרן נכי צה"ל תוכנית עבודה רב-שנתית לגיוס תרומות, המתבססת על תוכניות העבודה המוסדות השונים, המוגשות במסגרת התקציב. במקביל נערכות בבתי הלוחם תוכניות אב, שמטרתן לגבש את תוכניות העבודה לשנים הקרובות. בית הלוחם חיפ ביוני 2005 עם יועצים לעניין זה, ובית הלוחם תל אביב בודק בימים אלו הצעת יועצים להכנת תוכנית אב. מוסדו יתבקשו להכין תוכניות עבודה על פי הנדרש.

7. הגדרות התפקיד של נושאי המשרה שאינם מופיעים בתקנון הארגון, נקבעו על ידי הוועד הארצי של הארגון, בו הסכמי ההעסקה של אותם נושאי משרה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2006 תבוצע בדיקה מקיפה של המבנה הארגוני, באחריות מנכ"ל הארגון. מי גיבושן של המסקנות יתקבלו החלטות במוסדות המוסמכים.

8. הארגון מבהיר כי כל חריגה מדרגות אושרה מראש על ידי המוסדות המוסמכים.

החריגות המוזכרות בדו"ח מתייחסות לעובדות הניקיון בבית הלוחם ולעובדים זוטרים אחרים, המשתכרים שכר בלבד. מתח הדרגות של עובדים אלה עודכן. במהלך שנת 2006, במסגרת בדיקת המבנה הארגוני, יבדק מתח הדרגות.

9. הארגון מבהיר כי לא יאושרו תוספות שכר רטרואקטיביות. כל מקרה חריג יובא מראש לדיון במוסדות המוססן רק במקרים בודדים אושרו תוספות שכר רטרואקטיביות, בשל דינאמיות בהיקף העבודה שלא היתה ידועה מראש.

10. בהסכם ההעסקה עם יו"ר ועדת ההשקעות, התחייב היו"ר כי אין כל "ניגוד עניינים" בין תפקידו בארגון לתפקידים אחרים. כן התחייב להתיר על כל ניגוד עניינים במידה ויתעורר. יו"ר ועדת ההשקעות הוא נכה צה"ל קשה אשו הארגון לנגד עיניו, וכיהן שנים רבות כגזבר הארגון בהתנדבות.

במאסר 2005 בעקבות הביקורות, הועברו כספי הארגון למספר חברות השקעה. יו"ר הוועדה מוביל את עבודת וע ההשקעות, הקובעת מדיניות אחידה לכל החברות לניהול כספי הארגון. ליו"ר הוועדה אין כל סמכות לקבוע עצמו חלוקת הכספים לחברות השונות. הוא אינו משתתף בדיונים הקשורים לחלוקה. לדעת הארגון לא קיים ניגוד עניי בעניין.

11. מאז עריכת בדיקת ההיתכנות הקודמת, נוספו נכים חדשים לשורות הארגון, ועל כן לא היה מקום לבצע בדיק היתכנות נוספת בעלות כספית ניכרת.

החלופות השונות הוצגו לוועד הארצי במסגרת הדיונים על הקמת בתי הלוחם, וההחלטה על הקמת הבית באשדוד ברחובות, נבעה, בין היתר, מהרצון לפתח את נושא הספורט הימי לנכי צה"ל. עיריית אשדוד הקצתה שטח על חוף להקמת בית הלוחם, ואף התחייבה לתת תמיכה שנתית לבית הלוחם. לא ניתן היה להתעלם מנתונים אלו בקבלת הוועד הארצי בישיבתו מיום 10.11.2004 אישר את שטחו הסופי של בית הלוחם בבאר שבע - 5,200 מ"ר. בית ה' באשדוד נמצא בשלבי תכנון ראשוניים.

השטחים הסופיים של בתי הלוחם החדשים נקבעו בהתבסס על דרישות התקן הקיים. הופקו לקחים בבתי הלוחם כמו הוספת בריכה טיפולית, חדרי חוגים נוספים, ומלתחות נוספות. הוועד הארצי קיבל החלטה שלא להתחיל את הבניה בפועל, טרם גיוס מחצית לפחות מעלות הבניה הצפויה.

12. בעקבות הביקורת נדון נושא הנכסים בוועדת הכספים בישיבתה מיום 12.7.2005, ובוועד הארצי בישיבתו מי 20.7.2005. הוחלט כי החזקת נכסי נדל"ן הינה חלק ממדיניות פיזור ההשקעה. הוחלט גם כי נכסי הנדל"ן ינוהלו כחלק מתיק ההשקעות של הארגון, ולא יעלו על 15%. מכירת נכסים תהיה בכפ דעת שמאית עדכנית ולאישור ועדת נכסים.

13. ארגון נכי צה"ל מצייין כי נחתם הסכם הארכת החכירה של שטחי בית-קיי, לתקופה של 49 שנים נוספות. עם חתימת הסכם זה נפתחה הדרך לדיון בעתידו של "בית קיי" מבלי לגרוע מזכויות הארגון והקרן. בישיבת הווע מיום 15.6.2005 הוקמה מחדש ועדת ההיגוי, והמלצות סופיות יגובשו תוך 6 חודשים ממועד ההחלטה של הוועד בנדון.

[תצוגת הדפסה](#)

ארו

w.inz.org.il